

Nålmärken från Arbetarrörelsen, samlingen tillhör Minnesbiblioteket

(S.R.---) = Hänvisning till samlarrapportsnummer utgivna av Arbetarrörelsens Förstamajförening (1981–2010)

Höger rad 1, SSU-tavlan

H 1.1–2 *Unga Örnar*, förbundets medlemsmärke har sina rötter och sitt ursprung i det emblem som antogs på ungdomsinternationalen i Amsterdam 1921, som "Rote Falken"-rörelsen, märket användes mellan 1931–1949. (S.R.225)

- Den 7 november 1931 bildades *Unga Örnar* av Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund och antog stadgar för en barnorganisation med anknytning till SSU. Unga Örnars föregångare var de socialistiska söndagsskolorna, som grundades i slutet på 1800-talet som motvikt mot kyrkan och de frireligiösa samfundens söndagsskolor. Sagostunds-rörelsen växte sig stark under 1900-talets början och utgjorde också en grund för Unga Örnars bildande.
- 1930-talet infördes ett förbud mot politiska uniformer, på grund av den politiska situationen i Europa. Detta ledde till att Unga Örnar kunde betraktas som en politisk organisation på grund av sin koppling till SSU. Genom att ansluta Unga Örnar till Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) som är en partipolitisk neutral organisation, kunde Unga Örnar behålla sina uniformer.

H 1.3–4 *UÖ*, *Unga Örnar* användes 1950 - 1967. (S.R.225)

H 1.5 UÖ, *Unga Örnar* utkom troligen på 1960-talet. (S.R.225)

H 1.6 *Unga Örnar*, på 1967-årskongress antogs ny symbol. (S.R.225)

H 1.7 *Unga Örnars Riksförbund*, på 1967-årskongress antogs ny symbol. (S.R.225)

H 1.8-9 *Unga Örnar Aktsam med elden*. (S.R.41&264)

Höger rad 2

H 2.-2 *Unga Örnar*. (S.R.264)

H 2.3 *Unga Örnar*. (S.R.264)

H 2.4 *Unga Örnars fotbollsserie 1933*.

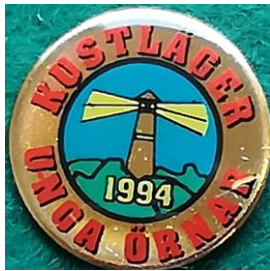
H 2.5 *Sagostund*, märket är avbildat i boken *Svensk Arbetarrörelse under hundra år*, på sidan som handlar om år 1912.

- 1903 bildades Sagostunden av Karl Gustav Ossiannilsson, var en Socialdemokratisk ungdomsrörelse. I dåtidens samhälle existerade inte fritidsgårdar och liknande för barn och ungdomar; det enda som erbjöds var söndagsskolor, som drevs av kyrkan och till dessa ville den socialistiska arbetarklassen ogärna skicka sina barn. Sagostunderna blev ett alternativ som på kort tid blev mycket populära och samlade barn i hundratal och allt eftersom man fick fram ledare så växte rörelsen.
- 1913: Tidigt väcktes tanken på en barnkoloniverksamhet och för att skaffa pengar, arrangerade man Barnens Dag, första gången 1913.
- 1944 sammanslogs Sagostunderna med Unga Örnar som hade startat 1931. I Malmö fortsatte särskilda Sagostundsavdelningar till en bit in på 1950-talet (1952 fanns 4 000 medlemmar). I boken *Första Maj 1890-1990* av Sven Bodin och Carl-Adam Nycop sidan 62, en bild på Sagostundsbarne i Första Majtåget 1915. (S.R.531)

H 2.6 *Sagostunden*, märket användes bland annat av Limhamns Sagostund. (S.R.531)

Höger rad 3

H 3.1 *Unga Örnar Kustläger 1994*. (S.R.552)

H 3.2 *Unga Örnar*, utkom 1993. (S.R.225)

H 3.3 *Unga Örnar*, utgivet av Unga Örnar i Norrbotten 1993. (S.R.182)

H 3.4 *Unga Örnar*, utkom 2005. (S.R.610)

H 3.5 *Unga Örnar*, utkom på 1990-talet. (S.R.573)

H 3.6-7 *Unga Örnar Örnboet*, Stockholmsdistriktets gård, utkom på 1950-talet. (S.R.573)

H 3.8 *Örnstugan Eksjö*, utkom på 1960-talet.

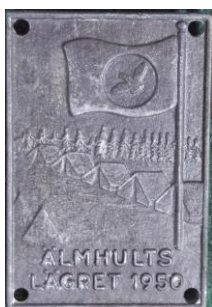

H 3.9 *Rättvisa för barnens skull*, Örmärket utkom 1997. (S.R.580)

Höger rad 4

4.1 *DM Unga Örnar*. (S.R.574)

H 4.2 *Unga Örnar Älmhults lägret 1950*. (S.R.546)

Hålen på märket används för att sy fast märket på uniformsjackan.

H 4.3 *Unga Örnar rikslägret Stockholm 1951*. (S.R.546)

H 4.4 *Unga Örnar Hanhalslägret 1952*, Hanhals ligger söder om Kungsbacka. (S.R.546)

H 4.5 *Unga Örnar Svedjelägret 1954*. (S.R.547)

Höger rad 5

H 5.1 *Unga Örnar Åsundenlägret 1955*, lägret hölls nära Marbäck i dåvarande Älvsborgs län. (S.R.547)

H 5.2 *Unga Örnars Kalmarläger 1955*. (S.R.547)

H 5.3 *Unga Örnar Stockholmslägret 1956, 25 år*, hölls 25 år efter bildandet av Unga Örnar. Märket kommer från Arbetarrörelsens Minnesbibliotekets ordförande Sören som själv deltog på Stockholmslägret 1956.

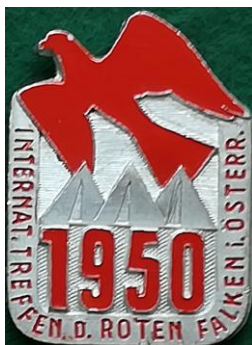
H 5.4 *Unga Örnar Barsebäck 1957*, läger i Barsebäck vid Öresund mellan Landskrona och Malmö. (S.R.551)

H 5.5 *Unga Örnar Kalmar 63*. (S.R.553)

H 5.6 *Unga Örnar Ung idé 1969 Falkenberg*. (S.R.553)

H 5.7 *Internat Trefen De Roten Falken i Österreich 1950*.

Höger rad 6

H 6.1 *Venskabslejren Roskilde 1946.*

H 6.2 *Nordisk Leir Danmark 1946.*

H 6.3 *Nordisk Leir Vardal Norge 1949, Framfylkingen (Norge), Unga Örnar (Sverige), De Unges Idræt (Danmark), Nuoret Kotkat (Finland). (S.R.545)*

H 6.4 *Svinkløv Lejren 7/7 1950*, läger i Nordjylland i Danmark.

H 6.5 *Internationales Lager Der Roten Falken Wien 1958*, tolv Örnar runt märket med Örnar från olika länder. (S.R.545)

- Klockan 3 Norge: Framfylkingen
- Klockan 4 (eller 11) Danmark: De unges Idræt (DUI)
- Klockan 6 Finland: Nuoret Kotkat
- Klockan 8 Sverige: Unga Örnar
- Klockan 10 Storbritannien: The Woodcraft Folk

H 6.6 *Internationales Treffen Der Roten Falken In Österreich 1950*, tolv örnar runt märket med örnar från olika länder. (S.R.545)

- Klockan 2 Danmark: De unges Idræt (DUI)
- Klockan 4 Storbritannien: The Woodcraft Folk

Höger rad 7 (SSKF)

H 7.1 *SSKF Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund*, dess uppgift är att på grundval av socialdemokratiska partiets program samla och organisera kvinnorna och är en av Socialdemokraternas fem sidoorganisationer. (S.R.41&277)

- 1920 bildades *Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund*
- 1930 var förbunds nålen avbildad i en annons i *SSKF:s* tidning Morgonbris.

H 7.2 *SSKF*. (S.R.41&277)

H 7.3 **SSKF**. (S.R.41&277)

H 7.4 **SSKF**, i stämplatsilver, årtalet går inte att utläsa. (S.R.41&277)

H 7.5 **SSKF**, i stämplatsilver, C8=1928. (S.R.41&277)

H 7.6 **SSKF**, utkom 1967. (S.R.41&277)

H 7.7 **SSKF**, utkom 2012.

H 7.8 *Hundra år av demokrati 2021*, S-kvinnor och Socialdemokraterna ger ut ett Första majmärke hundra år efter att kvinnor fick rösta i riksdagsval första gången (1921). Märket är designat för att både vara ett förstamajmärke och ett jubileumsmärke och fungerar bra tillsammans med S-kvinnors pin.

H 7.9 *SSKF*, märket kallas för Koögat ett förtjänsttecken, låg i en fin ask med bomull, silverstämplat K9=1960. (S.R.536)

Höger rad 8 (SSKF)

H 8.1 *Jubileumsåret 1940 Anna Sterky SSKF*, utkom på förbundets 20-årsdag. (S.R.277)

H 8.2 *Morgonbris 1904-1954*, SSKF:s tidning togs fram till förbundets 50-årsjubileum. (S.R.41)

H 8.3-4 *SSKF*, gul- och silvermetall utkom 1998.

H 8.5 *Kvinnor går först tänk om!*, SSKF-märket utkom i mars 1998. (S.R.301)

H 8.6 *La Luna*, S-kvinnornas solidaritetsprojekt "La Luna" utkom 1999. Genom att köpa märket i form av en guldfärgad halvmåne gick det att stödja projektet. (S.R.334)

H 8.7 *Feministas*, ett nätverk som första gången framträdde den 8 mars 2005, Marita Ulvskog var initiativtagare till nätverket. (S.R.639)

Höger rad 9 (Verdandi)

H 9.1-3 N.O.V. *Nykterhets Orden Verdandi*. (S.R.43&209)

- 1896 bildades arbetarnas nykterhetsförbund, då de bröt med IOGT på grund av religiösa och politiska motsättningar. Verdandi ville vara en del av arbetarrörelsen och ville verka utan koppling till kristendomen.

H 9.4 N.O.V. förtjänstmärke. (S.R.43)

H 9.5 *Verdandi*, Nykterhets Orden Verdandi. (S.R.43)

H 9.6 *Ett Nyktert Sverige*, i början på 1900-talet utgavs det ett hundratal demonstrations- och propagandamärken till den rådgivande folkomröstning om alkoholförbud den 27 augusti 1922. Ingen dokumentation finns om märket var från Nykterhets Ordens Verdandi (N.O.V.) (S.R.43)

H 9.7 *N.O.V. Sund ungdom lycklig framtid.* (S.R.209)

H 9.8 *Dalarnas NOV DM tecken.* (S.R.530)

Höger rad 10 (Verdandi)

H 10.1 *Verdandi gemenskap solidaritet*, ny logga utkom på 1970-talet. (S.R.209)

H 10.2 *Verdandi*, ny logga utkom 2005. (S.R.651)

H 10.3 N.O.V. fackla i silverfärg. (S.R.296)

- 1939 startade Verdandi en kampanj för medlems- och prenumerationsvärvning och utdelade en fackelnål till de som upp nådde målet. Det utkom också en guldfärgad fackla, är något större.

10.4 **IF Verdandi**, föreningen var en sammanslutning inom nykterhetsordern Verdandi och den ursprungliga andemeningen var, att föreningen skulle vara till nytta och förströelse för dess medlemmar: *Enligt 75-årsskriften var det exakta startdatumet den 15 maj 1900. Samma skrift anger också att NOV var moderorganisationen - "nykterheten omhuldades de första 11 åren" Verdandi var vid starten den fjärde idrottsföreningen i Eskilstuna.*

- 1896 bildades arbetarnas nykterhetsförbund N.O.V. Nykterhets Orden Verdandi
- 15 maj 1900 bildades **IF Verdandi** i Eskilstuna som Verdandis Velociped- och idrottsförening av Nykterhets Orden Verdandi

Uppgifterna nedan är hämtade ur IF Verdandis 25-, 50- och 75-årsjubileumsskrifter, i föreningens 25-årsskrift berättar Benjamin Santesson om IF Verdandis första år:

"I maj 1900 bildades Verdandis Velociped- och Idrottsförening. Föreningen var en sammanslutning inom nykterhetsordern Verdandi och den ursprungliga andemeningen var, att föreningen skulle vara till nytta och förströelse för dess medlemmar". Enligt 75-årsskriften var det exakta startdatumet den 15 maj 1900. Samma skrift anger också att NOV var moderorganisationen - "nykterheten omhuldades de första 11 åren"! Verdandi var vid starten den fjärde idrottsföreningen i Eskilstuna.

H 10.5 *Lekstugan Verdandi Landskrona 1921*, Verdandilogen Framtidskampen i Landskrona har ett folkdanslag med namnet "Lekstugan", märket utgavs till logens 60-årsjubileum 1981. (S.R.530)

H 10.6 *Verdandi Pärlan Älvsbyn gemenskap*. (S.R.651)

Höger rad 11

**Socialdemokratiska Studentförbundet och
Broderskapsrörelsen, Socialdemokrater för tro och solidaritet**

H 11.1 *Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund*. (S.R.163)

- 1931 bildades *Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund*, förkortades SSSF
- 1970 lades förbundet ner
- 1987 bildades SSHF – Sveriges Socialdemokratiska Högskoleföreningar
- 1990 återbildades studentförbundet
- 1992 utkom märket på förbundets andra kongress. Märkets symbolik skall uttydas: Vi socialdemokratiska studenter är en röd kil som bryter in i den grå massan. Studentförbundet är en av Socialdemokraternas fem sidoorganisationer

H 11.2 **Socialdemokratiska Studentförbundet**, nyare märke.

H 11.3 **Umeå Socialdemokratiska högskoleförening USHF**, en förening som organiserar studenter vid Umeå universitet, SLU, folkhögskolor, Komvux och SFI. Föregångaren till **USHF** hette USSF.

- 1970 ställde USSF upp med en socialdemokratisk lista till ett kårfullmäktigeval
- 1972 blev USSF och framåt en klubb för militanta vänsteranhängare
- 1982 när man återstartade socialdemokratisk studentförening, **USHF**, på universitetet fick de tillåtelse av Umeå arbetarekommun att ställa upp med det socialdemokratiska partinamnet i kårfullmäktigevalen

Källa:

Den kämpande ungdomsrörelsen: en skildring av den socialdemokratiska ungdomsrörelsen i Västerbotten under 1900-talet

Västerbottens SSU-distrikt 70 år 1923–1993 av Jan Å Johansson (1994)

H 11.4 **SKSF Broderskapsrörelsen**, är en av Socialdemokraternas fem sidoorganisationer. (S.R.80)

- 1929 bildades Sveriges Kristna Socialdemokraters Förbund (SKSF, kallad *Broderskapsrörelsen*) och organiserade socialdemokrater inom såväl svenska kyrkan som frikyrkor
- 2011 namnbyte till Socialdemokrater för Tro och Solidaritet för att spegla att organisationens tid som en enbart kristen rörelse är slut och att man nu "är en rörelse för socialdemokrater av olika religiös tro"

H 11.5 *SKSF Broderskapskonferensen 1944*. (S.R.313)

H 11.5 *Engelska Broderskapsrörelsen*, märket användes av Svenska Broderskapsrörelsen. (S.R.782)

H 11.6 *Broderskapsrörelsen*, märket utkom i början på 1990-talet. (S.R.782)

H 11.7 *Socialdemokrater för tro och solidaritet, två sammanflätade hjärtan*.

- 2011 gjordes namnbytet från Broderskapsrörelsen till **Socialdemokrater för tro och solidaritet**.
- 2013 introducerades märket och är gjort av formgivaren Carl du Rietz. Kristna, muslimer, judar och andra religioner är en självklar del av dagens mångreligiösa Sverige. Därför är organisationen till för alla socialdemokrater med ett religiöst engagemang och är en av Socialdemokraternas fem sidoorganisationer.